

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI ÖZELLEŞTİRME FONU 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	18

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ÖZELLEŞTİRME İDARESİ
BAŞKANLIĞI**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7. DENETİM BULGULARI.....	11

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Statülerine Göre Personel Tablosu	4
Tablo 2: 2021 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Ödenek ve Harcama Tutarları Tablosu	5
Tablo 3: 2021 Yılı Ekonomik Ayrıma Göre Bütçe Gelirleri Uygulama Sonuçları Tablosu.....	6
Tablo 4: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	7

KISALTMALAR

E-SGB	Strateji Geliştirme Birimleri Yönetim Bilgi Sistemi
İYK	İzleme Yönlendirme Kurulu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
MİF	Muhasebe İşlem Fişi
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu
RSB	Risk Strateji Belgesi
SGDB	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Demirbaşlar Hesaplarına Yapılan Hatalı Kayıt Nedeniyle Olması Gerekinden Fazla Amortisman Ayrılması
2. Gayrimenkul Büyük Onarım Giderlerinin İlgili Maddi Duran Varlık Hesaplarına Aktarılmaması
3. Tesis Makine ve Cihazlar Hesabına Kaydedilmesi Gereken Taşınırların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmesi

B. Diğer Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

27.11.1994 tarihli ve 22124 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ile Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme Fonu oluşturulmuş, özelleştirme işlemlerini yürütmek amacıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) kurularak görev ve yetkileri belirlenmiştir. Ancak 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 4046 sayılı Kanun’un Özelleştirme İdaresi Başkanlığının kuruluş ve görevlerine ilişkin maddesi ve Özelleştirme Yüksek Kurulu’nun (ÖYK) kuruluşuna ilişkin maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. 15.07.2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 352 ila 357’nci maddelerinde ÖİB’nin kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

4046 sayılı Kanun’un 1’inci maddesinde sayılan kuruluşların özelleştirilmesi ile ilgili sekreteryaya görevini yürütmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı kamu tüzel kişiliğine sahip, özel bütçeli bir kurum olarak kurulan ÖİB’nin görevleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 353’üncü maddesinde belirtilmiştir. Buna göre ÖİB’nin görevleri aşağıda sayıldığı şekildedir:

- 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında Cumhurbaşkanı veya Hazine ve Maliye Bakanı tarafından alınan kararları uygulamak.

- Cumhurbaşkanı veya Hazine ve Maliye Bakanı tarafından verilen görev ve yetkilerle ilgili konularda karar vermek ve gerekli işlemleri yürütmek.

- Kuruluşların özelleştirme kapsamına alınmasına veya özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşların eski statülerine iade edilmesi veya özelleştirme programındaki kuruluşlardan gerekli görülenlerin özelleştirmeye hazırlanmasına karar verilmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanına teklifte bulunmak.

- Kuruluşların özelleştirilmesine ilişkin her türlü işlemin yerine getirilmesi ile bunların özelleştirilmelerine hazırlık amacıyla yönlendirilmesini, faaliyetlerinin takip ve koordinasyonunu yürütmek.

- Özelleştirme programına alınan kuruluşlardan anonim şirket statüsünde olmayanların anonim şirket haline dönüştürülüp dönüştürülmemelerine karar vermek, bunların sermaye miktarını tespit etmek, kuruluş, birleşme veya bölünmelerinde gerekli düzenlemeleri yapmak, mal varlıkları ile hak ve yükümlülüklerine ilişkin esasları tespit etmek, hesapları ve faaliyetleri ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapmak, bu işlemleri kolaylaştırıcı tedbirleri almak,

- Özelleştirme uygulamalarının gerektirdiği özelleştirme ile ilgili her türlü işlemi yürütmek, Özelleştirme Fonunu idare etmek ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 353'üncü maddesinde belirtilen diğer görevleri yerine getirmek.

703 sayılı KHK ile görevleri ve yetkileri Cumhurbaşkanı'na ya da yetkilendireceği makama aktarılan Özelleştirme Yüksek Kurulunun (ÖYK) görevleri, 4046 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde belirtilmiştir. Buna göre ÖYK'nin görevleri:

- Bu Kanun'un 1'inci maddesinde sayılan kuruluşların "özelleştirme kapsamına" alınmasına,

- Özelleştirme kapsamına alınanlardan mevcut durumu itibarıyla özelleştirilebilir nitelikte olmayanların mali ve hukuki açıdan "özelleştirmeye hazırlanmasına",

- Hazırlık işlemleri tamamlananların bu işlemlerin tamamlanmasından sonra, hazırlık işlemlerine gerek görülmeyenlerin ise doğrudan "özelleştirme programına" alınmasına,

karar vermek,

- Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların özelleştirme işlemlerinin tamamlanması için süre tespit etmek,

- Özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşlardan gerekli görülenlerin özelleştirme kapsamından çıkarılarak eski statülerine iade edilmesine ve/veya özelleştirme programına alınmış kuruluşlardan gerekli görülenlerin özelleştirmeye hazırlanmasına karar vermek,

- Özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşların satış, kiralama, işletme hakkı devri, mülkiyetin gayri ayni hakların tesisi ve işin gereğine uygun sair hukuki tasarruflar ile devredilmelerine ilişkin özelleştirme yöntemlerinden hangisi ile özelleştirileceğini belirlemek,

- Kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen işleri karara bağlamak ve 4046 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde belirtilen diğer görevleri yerine getirmektir.

ÖİB, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda özel bütçeli kuruluşlar arasında sayılmakla birlikte, Özelleştirme Fonu mezkûr Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İdarenin teşkilat yapısı, ÖİB Teşkilat ve Görev Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde belirtilmiştir. Buna göre idare teşkilatı; Başkanlık, Başkan Yardımcıları, Ana Hizmet Birimleri ve Danışma Birimleri ile Yardımcı Birimlerden oluşmaktadır.

Ancak, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 354'üncü maddesi ile idarenin hizmet birimleri; Finansman Fon Yönetimi ve Sermaye Piyasaları Daire Başkanlığı, Proje Değerlendirme ve Hazırlık Daire Başkanlığı, İhale ve Danışmanlık Hizmetleri Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ve Başkanlık müşavirlerinden oluşmaktadır. Anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde tüm birimler hizmet birimi olarak belirtilmiş, ana hizmet birimi, yardımcı hizmet birimi ve danışma birimi gibi bir ayırıma yer verilmemiştir. Hizmet birimlerinin görevlerinin ve diğer ilgili hususların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hüküm gereğince, idarenin Teşkilat ve Görev Yönetmeliği'nin anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

ÖİB'nin sadece merkez teşkilatı olup taşra ve yurtdışı teşkilatı bulunmamaktadır.

Uygulamada özelleştirme fonunun yönetimi Finansman Fon Yönetimi ve Sermaye Piyasaları Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte, muhasebesi ise Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından tutulmaktadır.

ÖİB'de 4 ayrı statüde personel istihdam edilmektedir. Bunlar:

a- Kadrolu personel: 657 sayılı Kanun'a göre, idareye tahsis edilmiş kadrolara istinaden istihdam edilen memur personel.

b- Kadro karşılığı sözleşmeli personel: 666 sayılı KHK'dan önce yürürlükte olan 4046 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (mülga) 2'nci fıkrasında sayılan unvanı karşılık gösterilmek suretiyle sözleşmeli statüde 657 sayılı Kanun'a tabi olarak istihdam edilen personel.

c- Geçici personel: 703 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'ya eklenen ek 25'inci maddesi kapsamında diğer kamu kurumlarında görev yapan ve ayrıca 4046 sayılı Kanun'un 6'ncı

maddesinin (mülga) 2'nci fıkrasına göre Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlarda çalışan ve her türlü özlük haklarını kendi kurumlarından almak kaydıyla, hizmetine duyulan ihtiyaca binaen idarede görevlendirilen personel.

d- Daimi işçi personel: 696 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'nin ek 23'üncü maddesi gereği kadroya alınan hizmet alımı yöntemi ile daimi işçi kadrosuna atanan personel.

2021 yılı sonu itibarıyla İdaredeki 209 dolu kadroda bulunan personelden 201'i kadrolu, 8'i kadro karşılığı sözleşmeli personel statüsünde çalışmaktadır. Ayrıca, 696 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'nin ek 23'üncü maddesi ve 4046 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (mülga) 2'nci fıkrasına göre kadroları kendi kurumlarında kalmak kaydıyla 57 geçici personel, 696 sayılı KHK ile kadroya alınan 61 daimi işçi olmak üzere İdarede toplam 327 personel görev yapmaktadır.

2021 yılı itibarıyla İdarede fiilen çalışmakta olan personelin durumu aşağıdaki tabloda yer verildiği şekildedir.

Tablo 1: Statülerine Göre Personel Tablosu

Kadro Durumu	Sayısı
Kadrolu personel	201
Kadro Karşılığı Sözleşmeli	8
Geçici personel	57
Daimi işçi (Kadroya geçirilen işçiler)	61
Toplam	327

Bu tabloda yer alan bilgiler, denetim ekibi tarafından ÖİB'den temin edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı kamu tüzel kişiliğine sahip, özel bütçeli bir kurum olarak kurulan ÖİB ve Özelleştirme Fonu, özelleştirme kapsamı ya da programındaki kuruluşlarla yakın ilişki içindedir. Bu kuruluşların özelleştirme kapsamından çıkarılmasına, özelleştirme yöntemlerinden hangisi ile özelleştirileceğine, ihale komisyonlarınca verilen nihaî kararların onaylanmasına, Cumhurbaşkanı ya da yetkilendireceği makam tarafından karar verilmekte ve verilen kararlar ÖİB tarafından yürütülmektedir. Özelleştirme Fonu'ndaki nakit fazlası, iç ve dış borç ödemelerinde kullanılmak üzere Hazine hesaplarına aktarılmakta, ayrıca

özelleştirme kapsamı ya da programındaki işletmelerin özelleştirilebilmesi için yapılan giderler Özelleştirme Fonundan karşılanmakta, bunlardan elde edilen gelirler de Fona aktarılmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında, Özelleştirme Fon Bütçesi ve İdare Bütçesi olmak üzere iki ayrı bütçe düzenlenmektedir.

Genel idare giderleri bütçesi, bir yıllık kaynak ve kullanım tahminleri ve gerçekleştirmelerinden oluşur ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından hazırlanır. Bir yıl içerisinde Özelleştirme Fonundan alınan %5 paylar ve bu payların değerlendirilmesinden elde edilen nemalar, genel idare giderleri bütçesinin kaynaklarını teşkil eder. Genel idare kullanımları, ÖİB personel giderleri, demirbaş ve sabit varlık alımları, hizmet alımları, diğer cari harcamalardan müteşekkildir. Genel İdare Giderleri Bütçesi Özelleştirme Fonu Bütçesi ile birlikte Cumhurbaşkanının onayına sunulur. İdari bütçe kalemleri arasında, İdare Başkanı veya İdari ve Mali İşler Başkan Yardımcısı onayı ile aktarma yapılabilir.

Özelleştirme Fonu bütçesi ile Genel İdare Giderleri Bütçesi, Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe girer.

Kurumun 2021 yılı ödenek ve yıl sonu harcama tutarları harcama türlerine göre aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: 2021 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Ödenek ve Harcama Tutarları Tablosu

Gider Türleri	Bütçe Ödeneği (TL)	Eklenen Ödenek (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Harcama (TL)
Personel Giderleri	31.065.000,00	3.056.000,00	34.121.000,00	33.158.268,58
Sos. Güv. Kur. Dev. Prim. Giderleri	4.516.000,00	357.000,00	4.873.000,00	4.806.317,66
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.196.000,00	590.000,00	4.786.000,00	3.773.613,82
Cari Transferler	3.442.000,00	1.041.000,00	4.483.000,00	4.475.119,06
Sermaye Giderleri	1.102.000,00	0,00	1.102.000,00	420.242,95
Toplam	44.321.000,00	5.044.000,00	49.365.000,00	46.633.562,07

Bu tabloda yer alan bilgiler, denetim ekibi tarafından ÖİB'den temin edilmiştir.

İdareye 2021 yılı bütçesiyle 44.321.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. Tahsis edilen başlangıç ödeneğine yıl içerisinde 5.044.000,00 TL'lik ödenek eklenmiştir. Böylece yıl sonu ödeneği toplam 49.365.000,00 TL olarak revize edilmiş ve toplam ödeneğin %94,46'sı olan 46.633.562,07 TL'si harcanmıştır. 2021 yılında yapılan harcamaların yıl sonu ödeneğine oranı; personel giderlerinde %67,16, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan devlet primi giderlerinde %9,73, mal ve hizmet alımlarında %7,51, cari transferlerde %9,06, sermaye giderlerinde ise %1 olarak gerçekleşmiştir.

Kurumun 2021 yılı gelir tahminleri ve yıl sonu elde edilen gelir tutarları gelir türlerine göre aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: 2021 Yılı Ekonomik Ayrıma Göre Bütçe Gelirleri Uygulama Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	Ekonomik Kod	Gelir Türleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Geliri (TL)	Gelir Türlerinin Net Gelir İçindeki Payı
800	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	20.000,00	20.808,83	%0,4
	05	Diğer Gelirler	44.301.000,00	44.348.415,23	%99,6
	06	Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	%0
Gelir Toplamı			44.321.000,00	44.369.224,06	%100
810	03	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler (-)	0,00	0,00	%0
Ret ve İade Toplamı				0,00	%0
Net Gelir Toplamı				44.369.224,06	

Bu tabloda yer alan bilgiler, denetim ekibi tarafından ÖİB'den temin edilmiştir.

2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile toplam 44.321.000,00 TL gelir tahmininde bulunulmuş olup, yıl sonu itibarıyla 44.369.224,06 TL gelir elde edilmiştir. Elde edilen gelirin Bütçe tahminine göre oranı %100,1 olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen gelirlere ret ve iade yapılmamış olup net gelir 44.369.224,06 TL olarak gerçekleşmiştir.

Kurumun 2021 yılı faaliyet sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	Gelirin Türü	2021 (TL)
600.03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	20.808,83
600.05	Diğer Gelirler	44.384.559,40
610.03	Gelirlerden Ret ve İadeler (-)	0,00
Gelir Toplamı		44.405.368,23
Hesap Kodu	Giderin Türü	
630.01	Personel Giderleri	33.158.268,58
630.02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.806.317,66
630.03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.221.009,09
630.05	Cari Transferler	4.475.119,06
630.13	Amortisman Giderleri	453.799,14
630.14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	498.686,87
630.15	Karşılık Giderleri	2.175.166,00
630.20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	8.062,60
630.30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	251.502,95
630.99	Diğer Giderler	0,03
Gider Toplamı		49.047.931,98

Bu tabloda yer alan bilgiler, denetim ekibi tarafından ÖİB'den temin edilmiştir.

2021 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre faaliyet gelirleri 44.405.368,23 TL ve faaliyet giderleri 49.047.931,98 TL olup, dönem sonunda 4.642.563,75 TL olumsuz faaliyet sonucu gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Özel bütçeli bir idare olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olup, Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebe Sistemine dahil kamu idarelerindedir. Kurumun muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne göre Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca yerine getirilmektedir. Muhasebe hizmetleri Muhasebe Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

17.05.2020 tarihinde yayımlanan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Özkaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak, faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesi, varlık ve kaynakların korunması, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulması, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir bir ortamda kurulması gerekmektedir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında mevcut olan iç kontrol sistemine genel olarak bakıldığında;

- 24.03.2006 tarihli ve 308 sayılı Başkanlık Oluru ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (SGDB) bünyesinde bir iç kontrol birimi oluşturulduğu, iç kontrol faaliyetlerinin halen SGDB tarafından yürütülmekte olduğu,

- 30.01.2017 tarihli ve 91 sayılı Başkanlık Oluru ile İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulduğu, söz konusu Kurul tarafından hazırlanan Kamu İç Kontrol Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Raporu'nun 20.02.2018 tarihinde, 2018 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu'nun ise 04.04.2019 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiş ve e-SGB sistemine yüklenmiş olduğu,

- 2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı'nın (Revize) tamamlandığı,

- Ön Mali Kontrol Sistemi ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde kurulduğu ve İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'da belirtilen limitleri aşan tüm taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarının ön mali kontrol işlemine tabi tutulduğu, limitleri aştığı halde ön mali kontrol işlemine tabi tutulmayan işlem bulunmadığı,

- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'e uygun olarak, ilk defa işe alınacak "açıktan atanan" personele Etik Sözleşmesi imzalatılıp personelin özlük dosyasına konulduğu,

- İç Denetim Usul ve Esasları'nın 06.11.2020 tarihli Kurul Kararı ile yürürlüğe girdiği,

-2021 yılında İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu'nun hazırlandığı, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nca (İYK) 07.01.2021 tarihli toplantı kararı ve Başkanlık Makamının Onayı ile 21.01.2021 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderildiği,

- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi'nde belirtilen iş ve işlemleri gerçekleştirmek, yürürlüğe konulan eylem planını iki yılda bir revize etmek ve öngörülen eylemlerin gerçekleşme sonuçlarını raporlamak üzere Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubunun Başkanlık Makamınının 06.07.2021 tarihli Oluru ile yeniden teşekkül ettirildiği,

- 2019-2020 dönemini kapsayan Revize Plan'da öngörülen eylem veya eylemlerin gerçekleşme sonuçlarını raporlamak üzere 08.09.2021 tarihinde eylem planı formatında düzenlenen ve sorumlu birimlerden gelen cevaplar neticesinde konsolide edilerek hazırlanan Kamu İç Kontrol Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Raporu, İYK'ca 15.11.2021 tarihinde yapılan toplantı kararı ve Başkanlık Makamının Onayı ile 22.11.2021 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderildiği,

- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu tarafından 14.12.2021 tarihli toplantı kararı ile hazırlanan, İYK'ca 15.12.2021 tarihinde yapılan toplantı kararıyla uygun olduğu değerlendirilen ve Başkanlık Makamının 23.12.2021 tarih ve 21808 sayılı Oluru ile 2021-2022 dönemini kapsayan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (Revize) ve Raporu 23.12.2021 tarih ve 22214 sayılı yazı ile Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderildiği,

görülmüştür.

Bununla birlikte yapılan incelemede;

- İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve 2006/10809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Başkanlığa beş adet iç denetçi kadrosu ihdas edildiği halde halihazırda iki adet iç denetçi atamasının yapıldığı,

- Kurumsal risk yönetimi taslağı çalışmalarının tamamlanmadığı,

tespit edilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanaları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Demirbaşlar Hesaplarına Yapılan Hatalı Kayıt Nedeniyle Olması Gerekinden Fazla Amortisman Ayrılması

Demirbaşlar grubunda yer alan bazı taşınırılar için hatalı oran itfası nedeniyle yanlış tutarlarda amortisman ayrıldığı görülmüştür.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin “Amortisman ve tükenme payına tabi duran varlıklar” başlıklı 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında amortisman ve tükenme payı uygulamasına tabi duran varlıklar hesap kodları itibarıyla belirlenmiş; bu kapsamda 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabının da amortisman ve tükenme payına tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payı ayırma yöntemi” başlıklı 5’inci maddesinde ise duran varlıklar için amortisman ve tükenme payının varlığın yararlanma süresine göre Ek-1’de yer alan Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılacağı belirtilmiştir.

2021 yılı amortisman kayıtlarının incelenmesi neticesinde; 253 no.lu Hesabın Tesisler alt detay koduna kaydedilmesi gereken taşınırın 255.05.10.02 Kontrol ve güvenlik sistemleri koduna kaydedildiği ve taşınır kodunun hatalı seçilmesinin ayrılan amortisman oranını da etkilediği dolayısıyla anılan 255.05.10.02 hesap kodu %100 amortismanına tabi olduğu için 2021 yılı sonunda 168.740,00 TL amortisman ayrıldığı, halbuki 253 hesapta takip edilen tesislerin %20 amortismanına tabi olduğu ve bu durumda ayrılması gerekenden fazla amortisman ve gider kaydı yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında taşınır mal kapsamındaki demirbaş ve tesislerin kayda alınmasında hesap detay kodları ve amortisman oranlarındaki hatalı uygulamalara ilişkin düzeltme kayıtlarının 2022 yılında tamamlandığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, taşınır mal kapsamındaki demirbaş ve tesislerin kayda alınmasında hesap detay kodları ve amortisman oranlarındaki hatalı uygulamalar nedeniyle 2021 yılı Bilançosu ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplam 134.992,00 TL’lik hataya neden olunmuştur.

BULGU 2: Gayrimenkul Büyük Onarım Giderlerinin İlgili Maddi Duran Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

İdare tarafından ödemesi yapılan ve maddi duran varlıklar hesap grubunda izlenmesi gereken değer artırıcı nitelikteki harcamaların doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “25 Maddi duran varlıklar” başlıklı 169’uncu maddesinde; maddi duran varlıklar hesap grubu, kamu idarelerince faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunların birikmiş amortismanlarının izlenmesi için kullanılacağı, “Hesap Grubuna İlişkin İşlemler” başlıklı 170’inci maddesinin birinci fıkrası (a) ve (b) bentlerinde ise edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde faiz hariç yapılan her türlü giderin ilave edileceği, bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıklar varsa bilinen değeriyle, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeriyle hesaplara alınacağı, maddi duran varlıklar için yapılan değer arttırıcı harcamalarda ise maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı arttıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca mezkûr Yönetmelik’in “252 Binalar hesabı”na ilişkin 175’inci maddesinde, bu hesabın eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Buna göre, kamu idarelerince idare faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıkların, maliyet bedeli ile “Maddi Duran Varlıklar” hesap grubunda izlenmesi, maliyet bedeline ise varlıkların elde edilmesi ile ilgili olarak yapılan faiz hariç her türlü giderin dahil edilmesi gerekmektedir. Bunun yanında, ilgili varlıklara ilişkin yapılan değer artırıcı harcamalar da ilgili duran varlığın değerine ilave edilmelidir.

Kamu İdaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin düzeltme kayıtlarının 2022 yılında yapıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, değer artırıcı harcamaların Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri gereğince maddi duran varlık hesap grubunda izlenmemesi neticesinde 2021 yılı Bilançosu ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda toplam 420.242,95 TL'lik hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 3: Tesis Makine ve Cihazlar Hesabına Kaydedilmesi Gereken Taşınırların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmesi

Başkanlık turnikeli geçiş sisteminin yenilenmesi işi kapsamında satın alınan tesis niteliğindeki taşınırların 253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı yerine, 255 Demirbaşlar hesabında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde gereğince tesis; *“Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri”.* şeklinde tanımlanmıştır.

31.12.2014 tarihli ve 29222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal kapsamındaki Tesisler ve Detay Kodlarına ilişkin 39 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin “Taşınır mal kapsamındaki tesisler” başlıklı 4'üncü maddesinde de anılan Yönetmelik hükmüne uyumlu olarak binanın tamamlayıcı unsurları arasında yer alan asansör, yangın söndürme cihazı, merkezi ısıtma sistemleri gibi taşınırların “taşınır mal kapsamındaki tesis” olarak nitelendirilemeyeceği ifade edilmiştir.

Anılan Tebliğ'in “Taşınır mal kapsamındaki tesislerin kaydedileceği taşınır detay kodları” başlıklı 5'inci maddesinde yer alan açıklamaya göre kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemleri ile balıkçı gemileri, uçak ve TIR'ların takibi için kurulan uydulu takip sistemleri ve uluslararası su yolu gemi trafiği yönetim sistemlerinin 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri detay koduna kaydedilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda yapılan incelemelerde, yenilenen 168.740,00 TL'lik Başkanlık Hizmet Binası turnikeli geçiş sisteminin 253.01.03 kodu yerine 255.10.02 Kontrol ve güvenlik sistemleri detay kodu ile muhasebe kayıtlarına alındığı, eskidiği için değiştirilerek depoda muhafaza edilen 81.893,26 TL bedelli eski sistemin ise demirbaş kayıtlarından çıkarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri koduna kaydedilmesi gereken taşınırın 255.10.02 Kontrol ve Güvenlik Sistemleri koduna kaydedilmesi nedeniyle oluşan hatalı kayıtlara ilişkin düzeltme kayıtlarının 2022 yılında yapıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, taşınır mal kapsamındaki tesis niteliğinde olan Başkanlık turnikeli geçiş sisteminin 255 Demirbaşlar hesabında hatalı tutar üzerinden kayda alınması ve eski sistemin muhasebe kayıtlarından çıkarılmaması nedeniyle 2021 yılı Bilançosunda toplam 250.633,26 TL'lik hataya neden olunmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ÖZELLEŞTİRME İDARESİ
BAŞKANLIĞI ÖZELLEŞTİRME FONU**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	18
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	25
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	25
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	25
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	26
6.	DENETİM BULGULARI.....	26
7.	EKLER.....	34

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	22
Tablo 2: ÖİB Fonunun Kaynak ve Kullanımları Tablosu.....	23

KISALTMALAR

İMİD	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı
İŞKUR	Türkiye İř Kurumu Genel Müdürlüğü
KHK	Kanun Hükümünde Kararname
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖSDP	Özelleştirme Sosyal Destek Projesi
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TDİ	Türkiye Denizcilik İřletmeleri

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Hakem Ücreti Ödemelerinin İş Avans ve Kredisi Şeklinde Muhasebe Kayıtlarına Alınması
2. İş Kaybı Tazminatı Ödemelerinin Hatalı Bir Şekilde Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabında İzlenmesi
3. Ay Sonunda Avro Cinsinden Borç Hesaplarına İlişkin Olarak Yapılan Kur Farkı Hesaplamalarında Hatalı Kur Kullanılması

B. Diğer Bulgular

1. Özelleştirme İşlemlerine Ait Değer Tespit Sonuçlarının Kamuoyuna Duyurulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

27.11.1994 tarihli ve 22124 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ile Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme Fonu oluşturulmuş, özelleştirme programına alınan kuruluşların özelleştirilmesi ile ilgili sekretarya görevinin yürütülmesi amacıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kurularak görev ve yetkileri belirlenmiştir. Ancak 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 4046 sayılı Kanun’un Özelleştirme İdaresi Başkanlığının kuruluş ve görevlerine ilişkin maddesi ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun kuruluşuna ilişkin maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. 15.07.2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 352 ila 357’nci maddelerinde ÖİB’nin kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

4046 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde Özelleştirme Fonu kaynakları düzenlenmiştir. Buna göre, özelleştirme uygulamaları sonucu sağlanan tüm gelirler ile İdareye devredilen kuruluşlardan elde edilen temettüleri ve özelleştirme uygulamaları çerçevesinde ihraç edilecek her türlü menkul kıymet ile diğer kıymetli evrakın satışından sağlanan gelirler, İdareye devredilen kuruluşlara sağlanan finansmandan elde edilen gelirler ve diğer mevzuat ile tahsis edilen kaynaklar ve sair gelirler, ilgili kuruluşların bütçeleri dışında T.C. Ziraat Bankasında kurulacak Özelleştirme Fonunda toplanır.

Anılan Kanun’un 10’uncu maddesinde ise Özelleştirme Fonunun;

a) İş kaybı tazminatı ödenmesi ve iş kaybı nedeniyle verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetlerinin sağlanması amacıyla açılacak hesaba özelleştirme gelirlerinden Kurul tarafından belirlenecek miktarlarda yapılacak ödemeler ile gerektiğinde bu hesaba yapılacak aktarmalarda,

b) Kanun'un 22’nci maddesi gereğince yapılacak özelleştirme programına alınan kuruluşlardaki personelin nakli ile ilgili ödemelerde,

c) Kanun'un 24’üncü maddesi gereğince yapılacak özelleştirme programına alınan kuruluşlardaki emekli sandığına tabi personelin emeklilikleri ile ilgili ödemelerde,

d) Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların özelleştirilebilir hale getirilmesi amacıyla

yapılacak özelleştirmeye hazırlık çalışmalarının gerektirdiği harcamaların karşılanmasında,

e) İdareye devredilen kuruluşlarda idari, mali ve hukuki yönden yapılacak düzenlemelerin gerektirdiği giderlerin karşılanmasında,

f) İdarenin pay sahibi olduğu şirketlerin sermaye artırımlarına katılmasında,

g) Gerektiğinde, özelleştirme programındaki kuruluşların hisse senetleri ile bu kuruluşlara ait her türlü kıymetli evrakın satın alınmasında,

h) Özelleştirme uygulamalarının yerine getirilebilmesi için gereken her türlü mal ve hizmet alımında,

i) İdareye devredilen kuruluşlara idarece belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde borç olarak finansman sağlanmasında,

i) İdarenin bütçesi için gerekli miktarların ayrılmasında,

j) Özelleştirilen kuruluşların kalan borçlarının tasfiyesinde,

l) Mevzuatla idareye verilen sair görevlerin yerine getirilmesinde ve Kurulun özelleştirme ile ilgili olarak belirleyeceği alanlarda,

kullanılacağı belirlenmiştir.

Ayrıca, Kanun'un 10'uncu maddesinde, Özelleştirme Fonunda toplanan gelirlerin kullanımında; iş kaybı tazminatı ödenmesi ve diğer hizmetlerin verilmesine, özelleştirme kapsamındaki kuruluşların özelleştirmeye hazırlanması amacıyla idari, mali ve hukuki yönden yapılacak düzenlemelerin gerektirdiği giderlerin karşılanmasına öncelik verileceği, Özelleştirme Fonunun nakit fazlasının, Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılacağı ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedileceği, Özelleştirme Fonundan diğer herhangi bir fona aktarma yapılamayacağı açıkça belirlenmiştir.

703 sayılı KHK ile görevleri ve yetkileri Cumhurbaşkanına ya da yetkilendireceği makama aktarılan Özelleştirme Yüksek Kurulunun (ÖYK) görevleri, 4046 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde belirtilmiştir. Buna göre ÖYK'nin görevleri; 4046 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde sayılan kuruluşların "özelleştirme kapsamına" alınmasına, özelleştirme kapsamına alınanlardan mevcut durumu itibarıyla özelleştirilebilir nitelikte olmayanların mali ve hukuki açıdan "özelleştirmeye hazırlanmasına", hazırlık işlemleri tamamlananların bu işlemlerin

tamamlanmasından sonra, hazırlık işlemlerine gerek görülmeyenlerin ise doğrudan “özelleştirme programına” alınmasına karar vermek ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların özelleştirme işlemlerinin tamamlanması için süre tespit etmek, özelleştirme kapsamına alınmış olan kuruluşlardan gerekli görülenlerin özelleştirme kapsamından çıkarılarak eski statülerine iade edilmesine ve/veya özelleştirme programına alınmış kuruluşlardan gerekli görülenlerin özelleştirmeye hazırlanmasına karar vermek, kuruluşların satış, kiralama, işletme hakkı devri, mülkiyetin gayri ayni hakların tesisi ve işin gereğine uygun sair hukuki tasarruflar ile devredilmelerine ilişkin özelleştirme yöntemlerinden hangisi ile özelleştirileceğini belirlemek, kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen işleri karara bağlamak ve 4046 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde belirtilen diğer görevleri yerine getirmektir.

ÖİB, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nda özel bütçeli kuruluşlar arasında sayılmakla birlikte Özelleştirme Fonu mezkûr Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Özelleştirme Fonu ve özelleştirme işlemlerinin yürütülmesi görevi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yerine getirilmekte olup, Özelleştirme Fonunun ayrı bir teşkilatı bulunmamaktadır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 354’üncü maddesi ile idarenin hizmet birimleri; Finansman Fon Yönetimi ve Sermaye Piyasaları Daire Başkanlığı, Proje Değerlendirme ve Hazırlık Daire Başkanlığı, İhale ve Danışmanlık Hizmetleri Daire Başkanlığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ve Başkanlık müşavirleri olarak sayılmıştır.

Özelleştirme Fonu, Finansman Fon Yönetimi ve Sermaye Piyasaları Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte, muhasebesi ise Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından tutulmaktadır. ÖİB’nin sadece merkez teşkilatı olup taşra ve yurtdışı teşkilatı bulunmamaktadır.

Özelleştirme Fonu, ÖİB personeli tarafından idare edilmekte olup kendine ait müstakil bir insan kaynağı yoktur.

Özelleştirme Fonu, özelleştirme kapsamı ya da programındaki kuruluşlarla yoğun ilişki içindedir. Bu kuruluşların özelleştirme kapsamından çıkarılmasına, özelleştirme yöntemlerinden hangisi ile özelleştirileceğine, ihale komisyonlarınca verilen nihaî kararların

onaylanmasına, Cumhurbaşkanı ya da yetkilendireceği makam tarafından karar verilmekte ve verilen kararlar ÖİB tarafından yürütülmektedir. Özelleştirme Fonundaki nakit fazlası, iç ve dış borç ödemelerinde kullanılmak üzere Hazine hesaplarına aktarılmakta, ayrıca özelleştirme kapsamı ya da programındaki işletmelerin özelleştirilebilmesi için yapılan giderler Özelleştirme Fonundan karşılanmakta, bunlardan elde edilen gelirler de Fona aktarılmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında, Özelleştirme Fon Bütçesi ve İdare Bütçesi olmak üzere iki ayrı bütçe düzenlenmektedir.

Özelleştirme Fon Bütçesi bir yıllık özelleştirme fonu kaynak ve kullanım tahminlerinden oluşur. Her gelecek yıl için yeniden düzenlenir. Özelleştirme Fon bütçesinin hazırlık çalışmaları Finansman Fon Yönetimi ve Sermaye Piyasaları Daire Başkanlığı tarafından yürütülür. Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı bütçenin kaynak ve kullanımları ile ilgili gerçekleştirme kalemlerini, Finansman ve Fon Yönetimi Dairesinin yazılı talebi üzerine hazırlayarak 15 gün içinde gönderir. Finansman ve Fon Yönetimi Dairesi Başkanlığı, mali yıl bütçe çağrısından itibaren bütçe tahminlerini başkan yardımcılıklarından iç yazışma ile talep eder. Tahmin ve gerçekleştirmeleri birleştirerek usulüne uygun olarak Özelleştirme Fonu bütçesini hazırlar ve onay için Cumhurbaşkanıya, gereği için de ilgili kuruluşlara gönderir. Özelleştirme Fon bütçesi Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe girer.

Fonun hesap ve kullanım usul ve esasları ile fon bakiyelerinin nemalandırılmasına ilişkin esas ve usuller 13.01.2004 tarih ve 25345 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özelleştirme Fonu Yönetmeliği'nde belirlenmiştir.

Fonun 2021 yılı faaliyet sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	Ekod	Giderin Türü	Cari Yıl (2021) TL	Hesap Kodu	E Kod	Gelirin Türü	Cari Yıl (2021) TL	
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	15.758.677,69	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.132.791.536,59	
630	04	Faiz Giderleri	0,00	600	05	Diğer Gelirler	826.101.563,39	
630	05	Cari Transferler	5.060.608.758,23	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	80.499.133,19	
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	161.424.598,83					
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	806.873,35					
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	88.932,99					
630	25	Diğer Kamu İdareleri	934.381.034,54					
TOPLAM			6.173.068.875,63					5.039.392.233,17

Bu tablo ÖİB'den temin edilmiştir.

2021 yılında Fonun;

- Gelirleri teşebbüs ve mülkiyet gelirleri 4.132.791.536,59 TL, diğer gelirleri 826.101.563,39 TL, değer ve miktar değişimleri gelirleri 80.499.133,19 TL olmak üzere toplam 5.039.392.233,17 TL,

- Giderleri ise, 2021 yılında mal ve hizmet alım giderleri 15.758.677,69 TL, cari transferler 5.060.608.758,23 TL, değer ve miktar değişimleri giderleri 161.424.598,83 TL, gelirlerin ret ve iadesinden kaynaklanan giderler 806.873,35 TL, silinen alacaklardan kaynaklanan giderler 88.932,99 TL ve diğer kamu idareleri 934.381.034,54 TL olmak üzere toplamda 6.173.068.875,63 TL,

olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre faaliyet gelirleri 5.039.392.233,17 TL ve faaliyet giderleri 6.173.068.875,63 TL olup dönem sonunda 1.133.676.642,46 TL olumsuz faaliyet sonucu elde edilmiştir.

Fonun kaynak ve bu kaynaklarının kullanımları ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2: ÖİB Fonunun Kaynak ve Kullanımları Tablosu

Gelirler(TL)		Giderler(TL)	
Önceki dönemden devreden	278.011.109,05	İdari Bütçeye Aktarma	44.298.000,00
Uygulama Satış Gelirleri Tahsilat	5.708.226.127,05	İstihdam Ödemeleri	16.205.346,46
- Cari Yıl Satış Gelirleri Tah.	2.260.908.639,03	İlan Reklam Giderleri	1.587.930,75
- Geçmiş Yıl Satış Taksitleri Tah.	3.447.317.488,02	Danışmanlık Giderleri	3.034.430,51
Temettü Gelirleri	468.786,95	Kuruluşlara Sermaye Ödemeleri	37.263.103,34
Şartname Satış Gelirleri	4.867.501,30	Kuruluşlara Verilen Borçlar	645.000,00
Nakde Çevrilen Teminat Tutarları	6.316.250,00	Hazineye Aktarma	5.000.000.000,00
Verilen Borç Geri Ödemeleri	3.210.682,70	İlgili Kuruluşlara Aktarma	13.176.670,44
Diğer Gelirler	13.617.776,03	Diğer Giderler	27.089.328,57
		Borç Geri Ödemeleri	311.809.509,78
Toplam:	6.014.718.233,08	Toplam:	5.455.109.319,85
Gelecek Yıla Devreden Tutar			559.608.913,23

Tabloya ilişkin bilgiler ÖİB Finansman ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığından temin edilmiştir.

2021 yılında; önceki dönemden devreden gelirler 278.011.109,05 TL, uygulama tahsilatı 2.260.908.639,03 TL, geçmiş yıl uygulamalarının 2021 yılı tahsilatları 3.447.317.488,02 TL, temettü gelirleri 468.786,95 TL, şartname satış gelirleri 4.867.501,30 TL, nakde çevrilen teminat tutarları 6.316.250,00 TL, verilen borç geri ödemeleri 3.210.682,70 tl ve diğer gelirler 13.617.776,03 tl olmak üzere toplam 6.014.718.233,08 TL gelir elde edilmiştir.

Bu kaynakların 2021 kullanımlarına bakıldığında ise; idari bütçeye aktarma 44.298.000,00 TL, istihdam ödemeleri 16.205.346,46 TL, ilan-reklam giderleri 1.587.930,75 TL, danışmanlık giderleri 3.034.430,51 TL, sermaye ödemeleri 37.263.103,34 TL, kapsam dahilindeki kurumlara verilen borçlar 645.000,00 TL, hazineye aktarma 5.000.000.000,00 TL, ilgili kurumlara aktarma 13.176.670,44 TL, borç geri ödemeleri 311.809.509,78 TL ve diğer giderler 27.089.328,57 TL olmak üzere toplam 5.455.109.319,85 TL'lik gider yapıldığı görülmüştür. Gelecek yıla devredilen olumlu tutar ise 559.608.913,23 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Fon işlemlerinin muhasebe kayıtları, 16.05.1995 tarih ve 22285 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mali İşler ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından tutulmakta olup, Maliye Bakanlığı 1 sayılı Muhasebe Uygulama

Genel Tebliği'nde öngörülen Tekdüzen Hesap Planı 1997 yılından itibaren uygulanmaktadır.

Ayrıca Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 03.05.2005 tarihli ve 2005/8884 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 08.06.2005 tarihli 25839 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planlarına İlişkin Genel Tebliği” hükümleri çerçevesinde oluşturulan ve Bakanlık uygun görüşü alınan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Özelleştirme Fonu Muhasebe Yönergesi ve Detaylı Hesap Planı hükümleri uygulanmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 49’uncu maddesi, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile 4046 sayılı Kanun'un hükümlerine dayanılarak hazırlanan bu Yönerge'nin 53'üncü maddesinde, Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde Genel Bütçe Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanacağı belirtilmiştir. 01.01.2007 tarihinde yürürlüğe giren Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ise Genel Bütçe Muhasebe Yönetmeliği'ni yürürlükten kaldırarak bu Yönetmelik'e yapılan atıfların, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne yapılmış sayılacağı hükmünü getirmiştir.

Fona ilişkin muhasebe hizmetleri “Mali İşler ve Muhasebe Yönetmeliği” hükümleri uyarınca Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı bünyesinde görevli uzmanlar tarafından, sgb.net programı üzerinden yürütülmektedir.

Özelleştirme Fonu Muhasebe Yönergesi'ne göre Özelleştirme Fonuna ait aşağıdaki mali tablolar hazırlanmış ve denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye Defteri,
- Bilanço,
- Faaliyet Sonuçları Tablosu,
- Geçici Mizan,
- Kesin Mizan,
- Banka Mevcutları Tespit Tutanakları,
- Bütçe,
- Teminat Mektupları Listesi.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hakem Ücreti Ödemelerinin İş Avans ve Kredisi Şeklinde Muhasebe Kayıtlarına Alınması

Özelleştirme işlemleri ile ilgili tahkim yoluyla çözümlenmesi yoluna gidilen uyuşmazlıklar nedeniyle Fondan ödenen hakem ücretlerinin iş avans ve kredileri olarak kaydedildiği ve geçmiş yıllardan kalan tutarların hali hazırda muhasebe kayıtlarında yer aldığı görülmüştür.

Bilindiği üzere tahkim, mevzuatın izin verdiği hallerde, bir hak üzerinde uyuşmazlığa düşen tarafların aralarında anlaşarak söz konusu uyuşmazlığın çözümünü mahkemeler yerine hakem adı verilen özel kişilere bırakmaları ve uyuşmazlığın hakemler tarafından kesin ve

bağlayıcı şekilde çözümlenmiştir. Hukukumuzda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Onbirinci Kısımında tahkim müessesesi düzenlenmiştir.

Yapılan incelemelerde 160 İş avans ve kredileri hesabının 160.99 detayında önceki yıllardan devreden 86.402,49 TL tutarında bakiyenin bulunduğu, bu tutarların hakem ücreti ödemeleri mahiyetinde olduğu tespit edilmiştir. Özelleştirme Fonu Muhasebe Yönergesi'nde iş avans ve kredileriyle ilgili olarak ".....mevzuatı uyarınca verilen....." denilmekle birlikte başkaca bir açıklamaya yer verilmemektedir. Dolayısıyla söz konusu hakem ücreti ödemelerinin geçmiş yıllarda avans olarak ödenmiş olsa bile kanıtlayıcı belgelerinin sağlanarak kapatılmış olması gerekmektedir.

Kamu idaresince bulgu üzerine 11.05.2022 tarihinde söz konusu tutarların avans hesaplarından düşülmesi için muhasebe işlemi yapılmıştır.

Bu itibarla, tahkim yoluyla çözümlenmesi yoluna gidilen uyuşmazlıklar nedeniyle Fondan ödenen hakem ücretlerinin 160 İş avans ve kredileri hesabında kayıtlanması, kanıtlayıcı belgeleri doğultusunda giderleştirilmemiş olması nedeniyle 2021 yılı Bilançosunda 86.402,49 TL'lik hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 2: İş Kaybı Tazminatı Ödemelerinin Hatalı Bir Şekilde Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabında İzlenmesi

Özelleştirme Fonundan yapılan iş kaybı tazminatı ödemelerinin takip edildiği 198 Diğer çeşitli dönen varlıklar hesabının altında yer alan 198.01 Türkiye İş Kurumu detayının hatalı kullanıldığı görülmüştür.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un İş Kaybı Tazminatı Ödenmesi ve Diğer Hizmetlerin Verilmesi başlıklı 21'inci maddesine göre, "Bu Kanuna göre özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların (iştirakler hariç) özelleştirmeye hazırlanması, özelleştirilmesi, küçültülmesi veya faaliyetlerinin kısmen ya da tamamen durdurulması, süreli ya da süresiz kapatılması veya tasfiye edilmesi nedeniyle; bu kuruluşlarda iş sözleşmesine dayalı olarak ücret karşılığı çalışanlardan iş sözleşmeleri tâbi oldukları iş kanunları ve toplu iş sözleşmeleri gereğince tazminata hak kazanacak şekilde sona ermiş olanlara, kanunlardan ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinden doğan tazminatları dışında ilave olarak iş kaybı tazminatı ödenir. Ayrıca bunların mesleklerinde geliştirilmesine, bir meslekte yetiştirilmesine veya meslek edindirilmesine ilişkin eğitim giderleri ile yeni iş bulmalarına katkı sağlamak

amacıyla yapılacak giderler Özelleştirme Fonundan karşılanır. Engelli personele (ilgili kanunların öngördüğü I, II ve III. derece), bu maddede belirtilen tutarın iki katı olarak iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı ödenmesi ve sağlanabilecek diğer hizmetlere ilişkin işlemler Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.”

.....

(Değişik üçüncü fıkra: 3/7/2005 - 5398/7 md.) Özelleştirme Fonu gelirlerinden, iş kaybı tazminatı ödenmesi veya diğer hizmetlerden kaynaklanacak giderlerin karşılanması amacıyla ayrılacak tutarlar, öncelikle iş kaybı tazminatı ödenmesinde kullanılır. İş kaybı tazminatlarının ödenmesi ve diğer hizmetlerle ilgili giderlerin karşılanması amacıyla yurt içinden ve/veya yurt dışından sağlanacak özel tahsisli kaynaklar, Kurul tarafından belirlenecek sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait bir bankada Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü adına açılacak "Özelleştirmeye Bağlı İş Kaybı Tazminatı ve Diğer Hizmetler Hesabı"na yatırılır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü bu hesabın kullanılması ve değerlendirilmesi ile görevli ve yetkilidir. Nakit durumunun yetersizliği sebebiyle ivedi ve zorunlu harcamaların yapılamaması halinde; İdare, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün talebi üzerine Özelleştirme Fonundan yapılacak aktarmalara mahsuben "Özelleştirmeye Bağlı İş Kaybı Tazminatı ve Diğer Hizmetler Hesabı"na aktarma yapmaya yetkilidir.

.... İş kaybı tazminatının verilmesi ve diğer hizmetlerin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar; İdare ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü arasında yapılacak protokolle belirlenir.” denilmektedir.

Kanun'un hükmü gereği ÖİB ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) arasında 14.05.2007 tarihinde protokol imzalanmış, Protokol'ün 14'üncü maddesi ile İŞKUR'un yıl sonunda o yılın faaliyetlerini içeren çalışma raporu ve bilançoğu ÖİB'ye göndermesi gerektiği imza altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler uyarınca iş akdi emeklilik yoluyla fesh edilenlerin hak etmiş olduğu iş kaybı tazminatları veya kişilerce isteği üzere emekli edilmediğinden bahisle İŞKUR'a açılan davalar sonucu ortaya çıkan tazminat ve faizler Fondan karşılanmakta, hesaba aktarım sırasında 198.01 Türkiye İş Kurumu detay kodu kullanılmaktadır. Yıl sonunda ise İŞKUR'dan gelen hesap detayındaki ödeme, banka hesap faizi vb. bilgilere göre 198.01 Hesaptan 630 Giderler ve 600 Gelirler hesabına aktarım yapılmaktadır. Böylece gelen banka hesap bakiyesi ile 198.01 no.lu hesap bakiyesi eşitlenmeye çalışılmaktadır.

Ancak, bahse konu banka hesabının kullanımı ve değerlendirilmesi İŞKUR'un yetkisinde olup, hesap da zaten bu kurum adına açılmaktadır. Dolayısıyla ödenmesi talep edilen tazminatlar için Fon'dan aktarılan tutarlar cari dönemde Fon için gider mahiyetindedir. 198.01 hesabın emanet gibi kullanılması ve yıl sonunda banka hesabından kişilere fiilen ödenen tutar kadar 630 hesaba aktarım yapılması, hesap İŞKUR adına açılmış iken faiz gelirinin 600 Gelirler hesabına alınması ve kalan bakiyenin İŞKUR'dan olan bir alacak gibi varlık olarak bilançoya yansımaları doğru görülmemektedir. Zira anılan Kanun ve Protokolde bu yönde bir hüküm de bulunmamaktadır.

Dolayısıyla 198.01 Türkiye İş Kurumu hesap detayında kayıtlı bakiye olan 1.743.605,23 TL bir alacak içermemekte, 630 Giderler hesabına aktarılan tutarlarda yıl kayması yaşanmakta, 600.5.1.9.99 Diğer faizler ile 600.05.09.01.99 Diğer çeşitli gelirler kodlarına kaydedilen toplam 163.415,75 TL gelir ise Fon'a ait bir gelir niteliğinde bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında 2022 yılındaki bulgu kapsamındaki işlemler için 198 Diğer dönen varlıklar hesabının kullanımına son verilmiş olduğu, 2022 yılında bulgu konusu hususa ilişkin düzeltme kaydının da yapılmış olduğu ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Özelleştirme Fonundan yapılan iş kaybı tazminatı ödemelerinin takip edildiği 198 Diğer çeşitli dönen varlıklar hesabının altında yer alan 198.01 Türkiye İş Kurumu detayının hatalı kullanılması neticesinde 2021 yılı Bilançosunda 1.743.605,23 TL, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 163.415,75 TL'lik hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 3: Ay Sonunda Avro Cinsinden Borç Hesaplarına İlişkin Olarak Yapılan Kur Farkı Hesaplamalarında Hatalı Kur Kullanılması

Özelleştirme Fonunun döviz cinsinden olan borç ve alacak tutarlarına isabet eden tutarların ay sonlarında geçerli olan kur üzerinden güncellenmesi sırasında 303.01.01 Hazineye borçlar hesabında kayıt altına alınan Dünya Bankası Kredisi borcu için hatalı kur üzerinden kur farkı kaydı yapıldığı görülmüştür.

Özelleştirme Fonunun muhasebe kayıt ve işlemlerini düzenleyen 01.01.2007 tarihli Fon Muhasebe Yönergesi'nin "Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri ile Genel Yönetim Muhasebe Standartları, Kuralları ve Uygulanması" başlıklı 7'inci maddesinde; Özelleştirme Fonunun muhasebesinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ikinci bölümünde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları

ile faaliyet sonuçları tablosu, nazım hesaplara ilişkin ilkeler, varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütüleceği ifade edilmiş olup, kur farkı işlemleri ile ilgili özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Anılan Yönerge'nin "Hüküm bulunmayan haller" başlıklı 53'üncü maddesinde ise, bu Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde 31.12.2005 tarihli ve 26040 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Bütçe Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Genel Bütçe Muhasebe Yönetmeliği ise, 03.05.2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olup, dayanak Yönetmelik 23.12.2014 tarih ve 29216 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile mülga olmuştur. Bu sebeple hüküm bulunmayan hallerde başvurulması gereken ilgili Yönetmelik 23.12.2014 tarih ve 29216 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'dir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve kur değişiklikleri" başlıklı 19'uncu maddesinde yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve faaliyetlerin gerçekleştiği tarihteki kur üzerinden ulusal para birimi cinsinden kaydedileceği ve yabancı paralar ve yabancı para cinsinden izlenen varlıklar ve yabancı kaynakların raporlama tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na (TCMB) belirlenen ilgili döviz kuru üzerinden değerlemeye tabi tutularak değerlendirilme günündeki kur üzerinden muhasebe kayıtlarında gösterileceği, ortaya çıkan kur farklarının oluştuğu dönemlerde gelir, gider veya emanet olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik'te bahsi geçen yabancı paralar ve yabancı para üzerinden takip edilen varlık ve kaynakların hangi kur üzerinden işleme alınacağı hakkında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na belirlenen ilgili döviz kuru denilmekle yetinilmiş, konunun detayı gerek Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği gerekse diğer sektörlere ait muhasebe yönetmeliklerinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru olarak hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemelerde, her ay sonu yapılan kur farkı işlemlerinde yabancı para cinsinden alacaklar için TCMB döviz satış kuru kullanılmasına rağmen, 303.01.01 Hazineye borçlar hesabında takip edilen ikrazlı kredi borcu için TCMB döviz alış kuru kullanıldığı, daha detaylı olarak ifade edilirse 2021 yılı başında 43.857.012,54 Avro tutarındaki açılış kaydına istinaden ay sonu kur farkı işlemi yapılmış olup, mayıs ve kasım aylarındaki taksit ödemeleri

sonucu yıl sonunda 14.803.399,01 Avro bakiye borç devretmiştir. Bu durum yıl içerisinde borç tutarının 303 no.lu hesaptaki değerlemesinin ve karşılığında yapılan gelir ya da gider kayıtlarının mali tablolara hatalı yansımaya yol açmakta olup, yıl içinde 630 Giderler hesabına toplam 4.718.807,91 TL, 600 Gelirler hesabına toplam 2.305.316,23 TL eksik kayıt yapıldığı, yıl sonu itibarıyla da 303 Kamu idarelerine mali borçlar hesabının mali tablolara 392.290,08 TL eksik yansıtıldığı tespit edilmiştir.

Kur farkı fişleri, muhasebe programı tarafından otomatik olarak oluşturulmakta olup, bu durum bahse konu borcun sisteme tanımlanması sırasında hatalı kur seçilmesinden kaynaklanmaktadır. Oysa ki söz konusu borcu takip eden Finansman ve Fon Yönetimi Dairesi tarafından yapılan ödemeler ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan yazışma ve mutabakatlarda da TCMB döviz satış kuru esas alınarak işlem yapılmaktadır.

Bu itibarla, 303.01.01 Hazineye borçlar hesabında kayıt altına alınan Dünya Bankası Kredisi borcu için TCMB döviz satış kuru yerine alış kuru üzerinden kur farkı işlemi yapılması nedeniyle 2021 yılı Bilançosunda 392.290,08 TL, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 2.413.491,68 TL'lik hataya sebebiyet verilmiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Özelleştirme İşlemlerine Ait Değer Tespit Sonuçlarının Kamuoyuna Duyurulmaması

Özelleştirme programına alınan kuruluşların özelleştirilmesinde komisyonlarca belirlenen değer tespit sonuçlarının kamuoyuna duyurulmadığı görülmüştür.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un "Özelleştirme Yöntemleri, Değer Tespiti, İhale Yöntemleri" başlıklı 18'inci maddesinin "Değer Tespit Komisyonunun Görevleri" ile ilgili bölümünde; değer tespit sonuçlarının, kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulacağı, özelleştirme programındaki kuruluşun özelleştirme işlemlerini bu Kanun'un 4'üncü maddesinin son fıkrasına istinaden yürütmesi durumunda ise; değer tespiti işlemlerinin, ilgili kuruluşun karar almaya yetkili organlarının kararı ile kuruluş ita amirinin

başkanlığında oluşturulacak komisyon tarafından bu bentte belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

4046 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Özelleştirme Uygulamalarında Değer Tespiti ve İhale Yönetmeliği'nin "Değer Tespit Sonuçları" başlıklı 7'nci maddesinde ise yine aynı şekilde; değer tespit sonuçlarının, kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, değer tespit sonuçları kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak alıcı tarafından devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulur. Kanun'daki ve Yönetmelik'teki bu düzenlemeler, özelleştirme uygulamalarına şeffaflık kazandırılması amacıyla yapılmıştır.

Yapılan incelemelerde, İdarenin özelleştirme ihalelerinin bir kısmının işletme hakkı devri, bir kısmının ise satış şeklinde yapıldığı, imzalanan sözleşmelerde alıcının yerine getirmesi gereken kuruluşa çalışan personele yönelik taahhütler, işletmeye yapılacak yatırıma yönelik taahhütler, kamusal denetime yönelik taahhütler gibi bir takım taahhütler ve yatırımlar yer aldığı, söz konusu yatırım ve taahhütlerin gerçekleştirilmesinin yıllara yayıldığı ve Kanun gereğince ancak bu taahhüt ve yatırımlar tamamlandıktan sonra değer tespit sonuçlarının açıklanacak duruma gelebileceği gerekçeleriyle değer tespit sonuçlarının kamuoyuna açıklanmadığı tespit edilmiştir.

Ancak, 1994 yılında kabul edilen 4046 sayılı Kanun'la kurulan ÖİB tarafından gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarına ilişkin sözleşmelerde yer alan taahhütler ve yatırımların hala sürmesi mümkün olmadığı gibi, taahhütler ve yatırımları içermeyen özelleştirme uygulamalarının da olduğu aşikardır.

Bu itibarla, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da konu edildiği üzere, değer tespit komisyonu tarafından gerçekleştirilen işlemleri kapsayan değer tespit sonuçlarının, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince kuruluşun özelleştirme işlemi tamamlanarak devir sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra kamuoyuna duyurulması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Özelleştirme İşlemlerine Ait Değer Tespit Sonuçlarının Kamuoyuna Duyurulmaması	2020	Yerine Getirilmedi.	Söz konusu husus 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.